

Бурангулов Владислав Андрійович,
аспірант Одеського державного університету внутрішніх справ,
м. Одеса, Україна
ORCID ID 0000-0001-7423-2558

КРИМІНАЛЬНИЙ АНАЛІЗ ТА КРИМІНАЛЬНА РОЗВІДКА У ПРАВООХОРОННІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

У статті зосереджується увага на формуванні єдиної аналітичної складової в діяльності правоохоронних органів, основою якої є поєднання кримінального аналізу та кримінальної розвідки. Обґрунтовуються концептуальні засади становлення кримінального аналізу. З'ясовано вагомі відмінності двох близьких за загальними характеристиками напрямів аналітичного забезпечення: кримінального аналізу та кримінальної розвідки. На основі аналізу сутнісної характеристики двох ключових складових аналітичної діяльності зроблено висновок про об'єктивну необхідність поєднання кримінального аналізу з кримінальною розвідкою.

Ключові слова: кримінальний аналіз, кримінальна розвідка, правоохоронна діяльність, аналітик, поліцейська діяльність, керована аналітикою.

Керівники правоохоронних органів потребують якісної інформації для прийняття правильних рішень. В ідеалі інформація проходить через руки аналітика, щоб її можна було об'єднати, фільтрувати, синтезувати в контексті з іншою інформацією, щоб остаточний результат, аналітичний продукт, формував лаконічну картину злочинного середовища. Майже кожна сучасна стратегія поліцейської діяльності вимагає аналізу злочинного середовища як відправної точки для вибору стратегії зниження злочинності. Зазначене базується на відповідній професійній діяльності щодо збору, зіставлення та інтерпретації з метою проведення оцінювання, прогнозування, створення аналітичних висновків та відповідних рекомендацій. Загалом такий процес акумулюється у кількох ключових напрямках інформаційно-аналітичної роботи, які потребують сутнісного узагальнення та відповідного співставлення, а також сучасного інституційного визначення.

Правоохоронні органи покладаються на безліч інформаційних ресурсів та використовують різні підходи щодо запобігання злочинності та реагування на різноманітні деструктивні явища. Джерела інформації залежно від мети можуть бути різноманітними (дані під час арешту, телефонні розмови, діяльність інформаторів, дані про злочини тощо), але аналітичне використання цих джерел й формування корисної інформації та даних є завданням аналітиків правоохоронних органів, які зосереджують свої зусилля на спробі ідентифікації злочинних схем, тенденцій та зв'язків між окремими правопорушниками та/або організованими групами.

Загалом кримінальна розвідка спричинює розвиток ключових та істотних продуктів, які сприяють у прийнятті правоохоронними органами ключових рішень,

зокрема і щодо організованої злочинної діяльності. З іншого боку, кримінальний аналіз передбачає використання різноманітних географічних та соціально-демографічних даних у поєднанні з просторовими методами для аналізу, запобігання та вирішення проблем злочинності й різноманітних деструктивних явищ [1]. Обидва напрями є важливими для правоохоронної діяльності, проте їх спроможності забезпечувати найбільшу аналітичну та слідчу підтримку перешкоджає відсутність інтеграції між ними через різні підходи щодо відомчої політики, поліцейської культури та недостатності лідерства.

Протягом останніх кількох років у межах співтовариства аналітиків правоохоронних органів виникли великі дебати щодо обговорення питань культури та оперативних функцій цих підрозділів. Інформація від підрозділу кримінальної розвідки зазвичай вважається конфіденційною і, отже, сприймається як більша цінність через її чутливий характер. З іншого боку, інформація кримінального аналізу є менш чутливою та використовується більш широко в усіх установах. У багатьох випадках правоохоронні органи прагнуть розміщувати розвідувальний потенціал на окремому рівні в межах організації, створюючи ще один розрив з іншими аналітичними підрозділами, такими як кримінальний аналіз. Однак, з огляду на характер та обсяг розвідувальних служб та підрозділів кримінального аналізу, особливо важливим є питання про те, чому вони не працюють більш тісно разом, щоб забезпечити цілісніший підхід до проблем злочинності.

Керівники правоохоронних органів чим далі частіше усвідомлюють, що вони більше не перебувають в інформаційно бідному світі: є достатньо даних та інформації про кримінальне середовище та злочинну діяльність [2]. Завдання полягає в тому, щоб об'єднати цей масив даних у знання, які можуть покращити прийняття рішень, стратегії боротьби зі злочинністю та посилити роль і переваги саме запобігання злочинності. Інакше кажучи, метою є перетворення даних та інформації в дієву аналітичну розвідку.

Проте в багатьох випадках це збільшення даних не обов'язково призводить до підвищення знань. Структура процесів обробки інформації в правоохоронних органах не налаштована на нове тисячоліття, а ідеї управління та поширення розвідувальної складової рівня 1970-х років все ще пронизують мислення та організаційну культуру правоохоронних органів. Попри те, що багато керівників мають доступ до кримінального аналізу, кримінальна розвідка не інтегрована до загального процесу, і відповідно, управлінські рішення приймаються без доступу до всіх наявних знань.

Для більшої частини історії правоохоронних органів кримінальна розвідувальна інформація, що стосується діяльності кримінальних індивідів або груп правопорушників, зберігалася спеціалізованими підрозділами чи окремими правоохоронцями (оперативниками або слідчими). Навіть при впровадженні розвідувальних підрозділів ці аналітичні групи часто зберігали свою інформацію у вузькому професійному середовищі, в межах підрозділу. Основна увага відділів кримінальної розвідки зосереджувалась на реактивній підтримці розслідування. Така ситуація переважає і сьогодні. Наприклад, антинаркотичні розвідувальні підрозділи використовують аналітичну розвідувальну інформацію лише в межах своїх під-

розділів, водночас така ж ситуація і у підрозділах кримінальної розвідки, що фокусують свою увагу на організованій злочинності.

У новому сучасному середовищі поліцейської діяльності злиття таких інформаційних аналітичних матеріалів є надто цінним, оскільки на стратегічному рівні ресурси всього поліцейського підрозділу можуть витрачатися більш ефективно і не розпорошуватися між окремими потребами підрозділів. Оскільки узагальнена інформація більше акумулює інформацію про діяльність організованих злочинних груп щодо низки кримінальних процесів, зокрема, вуличної злочинності, наркоманії, торгівлі людьми та відмивання коштів, для перегляду цього питання необхідно реструктуризувати аналітичні служби правоохоронних органів. Ризики занадто високі, щоб дотримуватися ізоляції та спеціалізації окремих підрозділів через зручність для бюрократів.

Належні зміни потребують певного лідерства у правоохоронній діяльності.

Вирішення цієї проблеми лежить у площині формування інтегрованої моделі аналізу. Поєднуючи кримінальний аналіз з кримінальною розвідкою, формується загальний масив, у якому кримінальний аналіз забезпечує інформацією про те, що відбувається у злочинному середовищі, а кримінальна розвідка – чому це відбувається. Ці два компоненти, що використовуються в поєднанні, мають важливе значення для більш повного розуміння злочинності, несуть необхідну інформацію для формулювання ефективних стратегій щодо зменшення шкоди та профілактики [3].

Інтегрована модель аналізу дозволить керівникам побачити загальну картину злочинності та на основі цих знань отримати доступ до ширшого спектру варіантів правозастосування. Крім того, це може дозволити сформувати більш гнучку відповідь злочинності, засновану на реалістичній моделі аналізу, яка краще оцінює кримінальне середовище.

Intelligence-led policing (ILP) – це організаційна модель та філософія менеджменту, де аналіз даних та кримінальна розвідка є ключовими для об'єктивної системи прийняття рішень, яка сприяє зниженню рівня злочинності та запобіганню її проявам як за допомогою стратегічного управління, так і ефективних стратегій правоохоронних заходів, спрямованих на виявлення небезпечних правопорушників [3].

Проте перешкоди для розвитку цієї моделі не є незначними і у зазначеному контексті включають: питання цивілізації, різні місії та термінологію між аналітиками кримінального аналізу і працівниками кримінальної розвідки, ізольоване та вузько спрямоване на конкретні справи мислення, замість того щоб зосередитися на загальній картині, правові обмеження розвідувального аналізу тощо. Багато керівників у правоохоронних органах пройшли підготовку та почали працювати в інший час, коли слідчі були єдиними, хто використовував приховану інформацію, а досвід був ключем до просування на керівні посади [4]. Зазвичай інформаційні ресурси були малодоступними, а досвід і інтуїція були дороговказом в управлінській діяльності керівного складу. Сьогодні реактивне, покрокове розслідування кожного окремого випадку є неефективним у припиненні потоку злочинів, а приховані та інформаційні ресурси мають використовуватися більш стратегічно. Поліцейська діяльність, керована аналітикою, вимагає більшої інтеграції прихованої інформації,

кримінальної розвідки та кримінального аналізу для кращого управління ризиками та підтримки проактивної правоохоронної діяльності, яка спрямована на правозастосування та сприяє запобіганню злочинам. Цей новий підхід вимагає від керівників правоохоронних органів вивчення та прийняття нового способу мислення щодо знань та ризику, а також нового організаційного підходу в системі управління.

Ключовими рекомендаціями при цьому необхідно розглядати: по-перше, керівництво правоохоронних органів має прагнути краще зрозуміти основні принципи ІЛР та працювати більш тісно з аналітиками. Артикуляція візії правоохоронного органу чи підрозділу має супроводжуватися організаційною реструктуризацією інформаційних підрозділів для розширення управлінського доступу до аналітики; по-друге, є низка питань, на які менеджери та аналітики повинні звернути увагу, зокрема: вирішення технологічних бар'єрів, краще розуміння юридичних обмежень і обмежень конфіденційності з метою максимізації обміну розвідувальною інформацією, налагодження зв'язків з іншими аналітиками, а також вивчення “problem-oriented policing” та “community policing”.

Кримінальна розвідка, як це зазвичай використовується в оперативному режимі, може зафіксувати кримінальну поведінку. Кримінальний аналіз може забезпечити поліцію знаннями щодо кримінальних моделей та тенденцій [5]. Без такого розуміння форм злочинності та кримінальної поведінки не можливо здійснювати ефективне планування та формувати стратегії.

Наприклад, підрозділ кримінальної розвідки може мати хорошу інформацію про місцеву групу правопорушників, які займаються метамфетаміном. Кримінальний аналіз, проте, дозволяє припустити, що основними проблемами у цій сфері є злочинність у сфері трафіку та збуту наркотиків. Маючи більш повну картину місцевого кримінального середовища, керівник поліції може прийняти краще рішення щодо найкращого використання ресурсів для цих конкуруючих пріоритетів [6]. Як альтернатива, кримінальний аналіз може виявити район міста, де почастишали арешти за наркотики. Співробітник кримінальної розвідки відділу боротьби з наркотиками може доповнити картину описом наркоторговця, який живе в цьому районі і який нещодавно звільнився з в'язниці. Знання окремих характеристик і кримінальної поведінки може покращити розуміння патернів вчинення злочинів і навпаки.

З цього приводу аналітик ф'южн центру поліції штату Массачусетс Дебра Піхл (Debra Piehl) говорила: “Я не знаю, що можна робити з аналітикою без даних про злочинність або, що можна робити з даними про злочинність, не перетворюючи їх на результати аналітичної розвідки” [7].

Хоча деякі керівники правоохоронних органів поділяють погляди щодо можливості одночасного співіснування кримінальної розвідки та кримінального аналізу, реальність у багатьох правоохоронних підрозділах є різною. Насправді, одні з них використовують лише аналітиків з питань злочинності, тоді як інші – лише працівників кримінальної розвідки, і це створює серйозні виклики для осіб, відповідальних за інтерпретацію кримінального середовища. Крім того, мало хто з виконавців оперує інформацією про кримінальний світ за межами своєї юрисдикції. Поширення аналітичних даних є ключовим, але мало хто знає, як це зробити.

Співробітники кримінальної розвідки часто зберігають свої розвідувальні дані у своїх підрозділах, часто через помилкове переконання, що це необхідно для безпеки оперативної інформації та через законодавчі обмеження. Від маленького правоохоронного підрозділу до окремих органів системи національної безпеки існує тенденція обмежувати доступ до інформації, а не поширювати її для інших, чия точка зору може бути суттєвою допомогою в розробці відповідних рішень. Аналітики кримінального аналізу працюють з патернами злочинів, кримінальними моделями та тенденціями, але часто неспроможні отримати краще розуміння того, чому закономірності розгортаються саме так і які групи чи особи можуть бути відповідальними. Нездатність або небажання інтеграції кримінальної розвідки та кримінального аналізу впливає на спроможності у системі безпеки.

Таким чином, інституційне становлення нової моделі поліцейської діяльності, керованої аналітикою, достатньо обґрунтовано характеризується відповідною інтеграцією двох ключових напрямів інформаційно-аналітичної діяльності: кримінальної розвідки та кримінального аналізу. Ефективне планування та формування стратегій протидії злочинності безпосередньо залежить від розуміння форм злочинності, що забезпечується знаннями про кримінальні моделі та тенденції, а також кримінальної поведінки, яка встановлюється зазвичай в оперативному режимі в межах кримінальної розвідки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Основи кримінального аналізу: підручник / Бабенко А.М., Заєць О.М., Некрасов В.А., Ісмаїлов К.Ю. та ін.; за заг. ред. Користіна О.Є., 2019. 270 с.
2. Довідник керівника поліції – поліцейська діяльність, керована розвідувальною аналітикою. ІЛР: навч. посіб. / Користін О.Є., Пефтієв Д.О., Пенков С.В., Некрасов В.А. Київ: Вид-во “Людмила”, 2019. 120 с.
3. *Jerry H. Ratcliffe*. Intelligence-Led Policing. London and New York. 2016. 222 p.
4. *Steven Gottlieb and Shel Arenberg*. Crime Analysis: From Concept to Reality. Office of Criminal Justice Planning Edition. 1992. 334 p.
5. Law Enforcement Assistance Administration. Crime Analysis in Support of Patrol, 1977.
6. *Steven Gottlieb*. Crime Analysis: from First Report to Final Arrest. Alpha Publishing, 1994.
7. *Jerry H. Ratcliffe*. Integrated Intelligence and Crime Analysis: Enhanced Information Management for Law Enforcement Leaders. Police Foundation, 2007. 40 p.

REFERENCES

1. Osnovy kryminalnoho analizu. “Fundamentals of criminal analysis: a textbook” / Babenko A.M., Zaiets O.M., Nekrasov V.A., Ismailov K.Yu. and others; gen. ed. Korystin O.Ye., 2019. 270 p. [in Ukrainian].
2. Dovidnyk kerivnyka politsii – politseiska diialnist, kerovana rozviduvalnoiu analitykoiu. “Police Chief’s Handbook – Intelligence-Driven Policing”. ILR: education manual / Korystin O.YE., Peftiiev D.O., Penkov S.V., Nekrasov V.A. Kyiv: “Liudmyla”, 2019. 120 p. [in Ukrainian].
3. *Jerry H. (2016). Ratcliffe*. Intelligence-Led Policing. London and New York. 222 p. [in English].
4. *Steven Gottlieb and Shel Arenberg (1992)*. Crime Analysis: From Concept to Reality. Office of Criminal Justice Planning Edition. 334 p. [in English].
5. Law Enforcement Assistance Administration. Crime Analysis in Support of Patrol, 1977 [in English].
6. *Steven Gottlieb (1994)*. Crime Analysis: from First Report to Final Arrest. Alpha Publishing [in English].

7. *Jerry H. Ratcliffe* (2007). Integrated Intelligence and Crime Analysis: Enhanced Information Management for Law Enforcement Leaders. Police Foundation. 40 p. [in English].

UDC 351.74:343.9

Buranhulov Vladyslav,
Postgraduate student of Odessa State University of
Internal Affairs, Odessa, Ukraine,
ORCID ID 0000-0001-7423-2558

CRIMINAL ANALYSIS AND CRIMINAL INTELLIGENCE IN THE LAW ENFORCEMENT ACTIVITY

The article focuses on the formation of a single analytical component in the activities of law enforcement agencies, the basis of which is a combination of crime analysis and criminal intelligence. The author substantiates the conceptual foundations of crime analysis. According to the article, significant differences arise between two areas of analytical support, which are similar in general characteristics: crime analysis and criminal intelligence.

Criminal intelligence leads to the development of key and essential products that contribute to the adoption of key decisions by law enforcement agencies, in particular, regarding organized criminal activity. On the other hand, crime analysis involves the use of various geographic and socio-demographic data in combination with spatial methods to analyze, prevent and solve problems of crime and various destructive phenomena.

Analyzing the essential characteristics of two key components of analytical activity, the author concludes, that there is an objective need to combine crime analysis with criminal intelligence. Both are important to law enforcement, but their ability to provide the greatest analytical and investigative support is hampered by a lack of integration between them due to differing approaches to departmental policy, police culture, and insufficient leadership. Crime analysis analysts work with crime patterns, criminal patterns and trends, but often fail to gain a better understanding of why patterns unfold the way they do and which groups or individuals may be responsible.

By consolidating such information and analysis in today's police work environment, it provides tremendous value because, at the strategic level, the resources of the entire police department have the potential for more effective use, rather than being dispersed to individual units.

Keywords: crime analysis, criminal intelligence, law enforcement activity, analyst, Intelligence-led policing.

Отримано 13.04.2023